

2020-11-26

Ert dnr: U2020/02667/S

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

u.remissvar@regeringskansliet.se

Ängsdals skolors yttrande över betänkandet En mer likvärdig skola – *Minskad skolsegregation och förbättrad resurstilldelning* (SOU 2020:28)

Vi är en fristående grundskola i Malmö med 470 elever i år F-9 samt tre förskolor med 160 barn. Vi vill härmed lämna synpunkter på förslag och bedömningar i ovan rubricerat betänkande och anföra följande synpunkter på förslaget i utredningen "En mer likvärdig skola – minskad skolsegregation och förbättrad resursfördelning".

Angående förslaget att alla ska välja skola. Det välkomnar vi och tycker är mycket bra för våra föräldrar och elever som vill få välja den skola de vill att deras barn skall gå på.

Angående förslaget att skolhuvudmännen ska fräntas ansvaret för skolplaceringen och att en nyinrättad regional skolmyndighet istället ska ansvara för såväl skolplaceringen som information om skolvalet.

Ängsdals skolor delar inte bedömningen om att en ny regional myndighet med ökad statlig styrning är lösningen på skolans problem. Ängsdals skolor avstyrker därför förslaget, av skäl som lämnas nedan. Ängsdals skolor avstyrker därmed även flertalet av de följdförslag som är knutna till detta

Ängsdals skolor instämmer i att det finns skillnader mellan olika huvudmän och skolor men att tydligare utgångspunkt i forskning och med fokus på kvalitet. Kontinuitet och resultat skall vara de centrala delarna.

Ängsdals skolor har under lång tid har arbetat för att utveckla ett kvalitetsarbete som håller hög kvalitet, vilket också Skolinspektionens granskningar visar samt attraktionen att välja skolan i Malmö kommun. . När det gäller stödjande insatser är det viktigt att det utgår ifrån huvudmännens efterfrågan. Insatser behöver också följas upp och utvärderas för att vara träffsäkra, med hänsyn till de olika

förutsättningar och behov som skolhuvudmän har. Huvudmannen skall själv styra hur en enskild huvudman utvecklar sina kvalitetsprocesser inte staten. För att ett stöd ska tas emot och fungera väl behöver det grundas i en tillit till skolprofessionen, baseras på forskning och beprövad erfarenhet samt utformas flexibelt för att möta just respektive huvudmans behov. Det är viktigt att understryka.

Ängsdals skolor delar därför utredningens slutsats om vikten av ökad tilltro till professionen. Kunskap och erfarenheter från verksamheterna behöver bättre tas tillvara och goda exempel ges spridning. Det är efterfrågat av många sedan länge, men tillräckliga ansträngningar har inte gjorts för att möta behoven. Här fyller de nationella skolmyndigheterna en viktig funktion.

Utredningen bedömer att skolans problem kan lösas genom en ny regional myndighetsstruktur, en skolmyndighet som ges ett stort antal ansvarsområden att hantera.

Ängsdals skolor menar att utredningen inte visat att dess samlade bedömning om en regional etablering av Skolverket tillsammans med de i övrigt ingripande förslagen kan leda till önskat och tydligt efterfrågat resultat. Istället befarar vi att det leder till en stor och kostsam process och en omfattande byråkratisering av skolväsendet. Ängsdals skolor ifrågasätter om det är ett rimligt användande av resurser i ett läge där skolan är i behov av fokus på kvalitet och resultat, och resurser istället bör läggas på vår skolverksamhet.

Angående förslaget att friskolor inte får ha kö som urvalsgrund till skolplats:

Ängsdals skolor välkomnar och tillstyrker förslaget som innebär ett aktivt val där alla vårdnadshavare deltar. Det är också mycket bra att föräldrar kan välja många skolor utan någon begränsning av antalet ansökningar.

Som vi vet idag är dagens system inte perfekt, boendesegregationen har för stort genomslag på elevers skolgång. Det är viktigt att alla känner till att man kan välja skola och skapar förutsättningar för ett mer aktivt sökande av information om skolor, vilket bidrar till att bryta effekterna av boendesegregationen. Här har kommunens centrala system en viktig funktion att berätta för all sina invånare vilket inte sker i den kommun vi är i idag.

Informationen är viktig då skolor kan ha olika profiler och därmed attrahera olika elever. Ängsdals skolor understryker därför vikten av att alla friskolor och kommuner har tydlig information om sin skola så att alla också kan göra ett informerat och

välgrundat val. Det är också ett mycket viktigt verktyg i kvalitetsarbetet såväl inom varje enskild enhet som för nationen i sin helhet.

Ängsdals skolor anser de är viktigt med sin egna kö samt att få behålla de kriterier som skolverket satt upp. Ängsdals skolor har förtur för förskolans barn och syskon. De är viktigt i hela vårt kvalitetsarbete och relationsskapande att kunna följa syskon och familjer i många år vilket skapar goda resultat för alla i vår verksamhet.

Angående förslaget att skolhuvudmän måste inrapportera antalet skolplatser till en regional skolmyndighet nästa ett år innan terminsstarten.

Hur skall den fristående skolan förutse hur många platser som kan bli aktuella i sådan lång tidsperiod som förslaget innebär. Föräldrar och elever idag är flexibla och flyttar på sig regelbundet vilket är en av våra liberala värderingar till att få välja skola.

Ängsdals skola avstyrker förslaget.

Angående förslaget att om en elev byter skola under terminen så ska skolpengen följa med först efter två månader.

De märks att utrederan inte ser hur de fungerar på fristående skolor som har en låg skolpeng och som vänder på varje slant för att få kvalitet på sin verksamhet. Ängsdals skolor avstyrker förslaget.

Angående förslaget om att kommunerna ska göra neddragningar av skolpengen till friskolor.

Ängsdals skolor avstyrker bestämt utredningens förslag om att kommunerna vid beräkningen av grundbeloppet per elev till fristående skolor ska göra ett avdrag för de merkostnader som kommunen anses ha till följd av ett generellt myndighetsansvar vad gäller platsberedskap. Förslagets är inte förenligt med principen om bidrag på lika villkor och medför långtgående konsekvenser för Ängsdals skolors möjlighet att driva verksamhet, vilket vi återkommer om nedan.

Utredningen uppger att merkostnaderna är kopplade till kommunens skyldighet att kunna ha en beredskap för en variation i elevunderlag över tid för att kunna erbjuda alla barn i kommunen plats i en skola nära hemmet samt ha beredskap för att kunna ta emot nya elever. Den genomsnittliga merkostnaden för kommunerna uppskattas till 8,4 procent av verksamhetens kostnad, men det anges vidare att utöver dessa s k säkra merkostnader finns också en slags försäkringskostnad för att kunna ta emot elever om en annan huvudman väljer eller tvingas lägga ned sin verksamhet.

Enligt skollagens bidragsregler ska grundbeloppet beräknas utifrån kommunens budgeterade kostnader för motsvarande verksamhet, dvs. de egna grundskolorna.

Grundbeloppet beräknas utifrån ett antal specificerade kostnadsposter, vilket innebär att vissa kostnader inte ska ingå i beräkningen av grundbeloppet. Det handlar t. ex. om kostnader för kommunernas övergripande myndighetsansvar, informationsansvar, ansvaret för att alla elever ska kunna fullgöra sin skolplikt och skolskjuts, som redan idag inte finns med i beräkningen av skolpeng.

Enligt dagens lagstiftning är således kostnader för det generella myndighetsansvaret redan undantaget från peng beräkningen.

Beräkningen av grundbeloppet ska enligt lag vara transparent mot bakgrund av principen om lika villkor. Dessvärre saknas enhetliga riktlinjer eller föreskrifter för hur beräkningen ska göras och redovisas för fristående skolor, vilket utredningen inte heller ger någon lösning för i syfte att öka transparensen

Ängsdals skolor välkomnar det finns stor anledning att åtgärda bristerna med nuvarande skolpengssystem som i praktiken inte fungerar som avsett så att en korrekt beräknad peng följer eleven. Att Ängsdals skolor skall vara överkompenserade har vi svårt att förstå och stämmer inte med verkligheten. Ängsdals skola är tvärtom underkompenserade jämfört med kommunala skolor. Ängsdals skolor får i en kommun som Malmö mkt låg skolpeng samt lägst strukturersättning i hela staden. Skolan som är populär och som funnits i 25 år har under de senaste åren fått mindre och mindre pengar till sin verksamhet då även vi blir tilldelade även mindre pengar ifrån skolverket pga av likvärdig skola som slår hårt . De kommunala skolorna har i snitt 10 000 kr mer per elev än oss. Även de skolor som ligger granne med oss Det i sig borde vara en tydlig signal om att det rimligen inte står rätt till med kommunernas beräkningsunderlag.

När det gäller frågan om överkompensation behöver även peng regleringens schabloner nämnas. I dag ersätts friskolor för administrationskostnader genom ett påslag om tre procent på grundbeloppet i stället för kommunens faktiska kostnad såsom övriga kostnadsposter. Skolkostnadsutredningen föreslog ändring av detta då det innebär ett avsteg från den grundläggande principen om lika villkor (SOU 2016:66, s. 78). Tyvärr har förslaget ännu inte lett till någon förändring. Kommunerna får vidare full kompensation för sina momskostnader genom en särskild reglering, det så kallade kommunkontosystemet, medan fristående skolor ges ett påslag om sex procent på grundbeloppet oavsett de faktiska momskostnaderna. Även i det avseendet är friskolor underkompenserade, vilket inte rimmar med likabehandlingsprincipen.

Skolpliktsavdraget har diskuterats tidigare genom åren. Före 2010, då nuvarande skolpengsbestämmelser infördes gjorde kommunen avdrag med tre procent s k skolpliktskostnader.. Kostnaden utgjordes av ett uppskattat belopp, men i de domstolsprocesser som följde kunde kommunerna aldrig redogöra för vilka kostnader som avsågs, förutom skolskjuts. Sådana kostnader ingick ändå inte och ska inte heller i beräkningsunderlaget. Ofta hänvisades istället allmänt till just ett myndighetsansvar utan att det gick att påvisa några reella kostnader finns skäl att hantera dem i bidragsberäkningen. Tanken om att kommunen bör kompenseras av skälet att den ansvarar för skolplikten och alltid måste tillhandahålla utbildning, framförallt på grundskolan, bygger på grunden att kommunen alltid utnyttjar sin maximala kapacitet för lokaler och personal. Det skulle således alltid medföra kostnader för att ta emot ytterligare elever. Förra år 2010 hade även Ängsdals skolor en betydligt högre grundbelopp pga att man fick en genomsnitt av faktiska kostnader i verksamheten så är inte fallet idag utifrån ett nytt bidragssystem med social struktur.

Ängsdals skolor bestämda uppfattning är att utredningens förslag om att införa ett avdrag för att täcka en påstådd extra kostnad för kommunerna är en direkt inskränkning av principen om bidrag på lika villkor. Det innebär i praktiken att de elever som väljer en fristående skola får med sig en lägre skolpeng jämfört med de som väljer en kommunal. Det kan inte vara förenligt med utredningens uppdrag, att öka likvärdigheten för alla elever och öka kvaliteten i svensk skola. Om utredningens förslag blir verklighet kommer det att få långtgående konsekvenser för Ängsdals skolor möjlighet att driva verksamhet Vi är en liten skola och en skola och har inte någon möjlighet att använda resurserna på andra sätt genom att förra över medel mellan skolor eller verksamheter. Verksamheterna bedrivs idag med mkt små marginaler och drabbas oss mkt hårt av en minskad skolpeng som förslaget innebär.

Ängsdals skola har idag 470 elever på 1 skolenhet har gjort följande beräkning och utgår ifrån årsomsättning 2019/2020 efter avdrag för tilläggsbelopp, statsbidrag och avgiftsfakturering till föräldrar.

- 5 % sänkning av skolpengen motsvarar bortfall av:
 - 2 heltidstjänster pedagogisk resurs
 - 2 legitimerade lärare
- 10 % sänkning av skolpengen motsvarar bortfall av:
 - 6 pedagogisk resurs
 - 3 legitimerade lärare

Detta hotar vår existens och därmed även föräldrars och elevers valmöjligheter.

Viktigt att tillägga är slutligen att fristående skolor måste kunna redovisa ett ekonomiskt överskott vid godkännande och löpande tillsyn av Skolinspektionen. Inom ramen för den ägar- och ledningsprövning som görs kontrolleras de ekonomiska förutsättningarna för verksamheten, kan huvudmannen inte visa en ekonomisk stabilitet kan det ytterst leda till att myndigheten återkallar godkännandet. Det finns inte något utrymme för att driva verksamheter med låg finansiell marginal.

För Ängsdals skolor 2020-11-26

Inger Persson

Verksamhetschef

Johan Risborn

Rektor